

CO₂-Reductieplan

YAWORKS

Opdrachtgever: YaWorks

Naam: Martijn Hartering

Lars Dijkstra

De Duurzame Adviseurs

17-09-2019

**de duurzame
adviseurs**

Inhoud

<i>Inhoud</i>	2
1 Inleiding	3
1.1 LEESWIJZER.....	3
2 Energiebeoordeling scope 1 & 2	4
2.1 CONTROLE OP INVENTARISATIE VAN EMISSIES	4
2.2 IDENTIFICATIE GROOTSTE VERBRUIKERS.....	4
2.2.1 Wagenparkanalyse personenauto's.....	4
2.3 TRENDS IN ENERGIEVERBRUIK EN VOORTGANG CO ₂ -REDUCTIE.....	5
2.4 VOORGAANDE ENERGIEBEOORDELINGEN.....	5
2.5 VERBETERPOTENTIEEL.....	6
2.5.1 Verbetering in inzicht.....	6
2.5.2 Reductiepotentieel.....	6
3 Strategisch plan scope 3	7
3.1 SIGNIFICANTE SCOPE 3 EMISSIES.....	7
3.1.1 Kwalitatieve scope 3 analyse.....	7
3.1.2 Kwantitatieve scope 3 analyse	7
3.1.3 Ketenanalyse Woon-werkverkeer.....	8
3.2 REDUCTIESTRATEGIE SCOPE 3.....	8
3.2.1 Inventarisatie reductiestrategieën	8
3.2.2 Ketenpartners	9
4 Doelstellingen	10
4.1 VERGELIJKING MET SECTORGENOTEN.....	10
4.2 HOOFDDOELSTELLING	11
4.2.1 Scope 1 Subdoelstelling brandstofverbruik wagenpark	11
4.2.2 Scope 2 Subdoelstelling elektraverbruik kantoren.....	11
4.2.3 Scope 3 Subdoelstelling woon-werkverkeer	11
5 Maatregelen reductieplan	12
6 Voortgang CO₂-reductie	13
6.1 VOORTGANG SCOPE 1 EN 2	13
6.2 VOORTGANG KETENDOELSTELLING	13
7 Participatie sector- en keteninitiatieven	14
7.1 ACTIEVE DEELNAME	14
7.2 LOPENDE INITIATIEVEN	14
<i>Bijlage A Inventarisatie sector- en keteninitiatieven</i>	15
<i>Disclaimer & Colofon</i>	17

1 Inleiding

In dit document worden de scope 1, 2 en 3 CO₂-reductiedoelstellingen van YaWorks Capital, verder aangeduid als YaWorks, gepresenteerd en de voortgang van de CO₂-reductie beoordeeld. Voorafgaand hieraan is de CO₂-footprint voor scope 1 en 2 opgesteld conform ISO 14064-1 en het GHG-protocol.

Voor het bepalen van de CO₂-reducerende maatregelen die binnen YaWorks toegepast kunnen worden, is eerst een inventarisatie van mogelijke reductiemaatregelen uitgevoerd. Deze inventarisatie is als apart tabblad opgenomen in het Excel bestand 'CO₂-reductiemaatregelen en berekening doelstelling'. Aan de hand van de maatregelen die voor YaWorks relevant zijn, is vervolgens het CO₂-Reductieplan opgesteld. Hierin worden de reductiedoelstellingen en de daarbij behorende maatregelen beschreven.

In hoofdstuk 2 van dit document wordt de energiebeoordeling beschreven waarin een analyse is uitgevoerd over de voortgang in CO₂-reductie voor scope 1&2 en mogelijke verbeterpunten. In hoofdstuk 3 worden de scope 3 emissies en voortgang daarin beschreven, met daarbij uitgelegd welke strategie YaWorks in de keten hanteert. De verbeterpunten die vanuit hoofdstuk 2 en 3 naar voren komen, worden in hoofdstuk 4 en 5 waar nodig verder opgenomen: in hoofdstuk 4 worden de reductiedoelstellingen beschreven, terwijl het concrete plan van aanpak en de status van de uit te voeren maatregelen is weergegeven in hoofdstuk 5. Van deze doelstellingen en maatregelen wordt in hoofdstuk 6 de voortgang aangegeven. In hoofdstuk 7 tenslotte wordt een beschrijving gegeven van initiatieven waaraan wordt deelgenomen en welke winst deze initiatieven op het gebied van kennisdeling en CO₂-reductie hebben opgeleverd.

Dit reductieplan is opgesteld in overleg met en met goedkeuring van het management. De voortgang in (sub)doelstellingen en maatregelen wordt ieder half jaar beoordeeld.

1.1 Leeswijzer

Dit document is ter onderbouwing van de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Per hoofdstuk wordt een eis behandeld. Hieronder een leeswijzer.

Hoofdstuk in dit document	Eis in de CO ₂ -Prestatieladder
Hoofdstuk 2: Energiebeoordeling	2.A.3
Hoofdstuk 3: Strategisch Plan scope 3	5.B.1
Hoofdstuk 4: Doelstellingen	3.B.1
Hoofdstuk 5: Maatregelen reductieplan	3.B.1
Hoofdstuk 6: Voortgang CO ₂ -reductie	3.B.1
Hoofdstuk 7: Participatie sector- en keteninitiatief	3.D.1 en 3.D.2
Bijlage A	1.D.1

2 Energiebeoordeling scope 1 & 2

Het doel van deze energiebeoordeling is de huidige en de historische energieverbruiken van YaWorks in kaart te brengen. Deze beoordeling geeft minimaal 80% van de energiestromen weer. Zo zijn door deze analyse de grootste verbruikers geïdentificeerd en kan daar individueel op gestuurd worden. Daardoor kunnen de belangrijkste processen die bijdragen aan CO₂-uitstoot effectief aangepakt worden. De achterliggende brongegevens zijn terug te vinden als extra tabblad in Emissie-inventaris (2.A.3 & 3.A.1).

2.1 Controle op inventarisatie van emissies

Een onafhankelijke controle op de emissie-inventarisatie wordt gelijktijdig uitgevoerd met de interne audit en wordt in het interne audit rapport opgenomen. Deze is uitgevoerd op 1 oktober 2018.

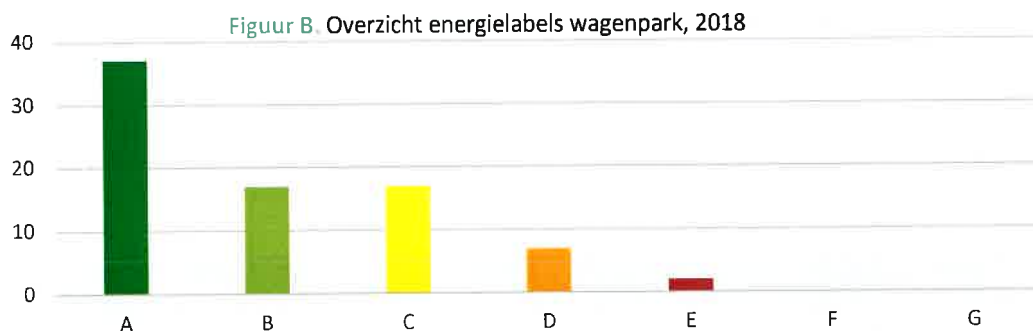
2.2 Identificatie grootste verbruikers

De 80% grootste emissiestromen in 2018 van YaWorks zijn:

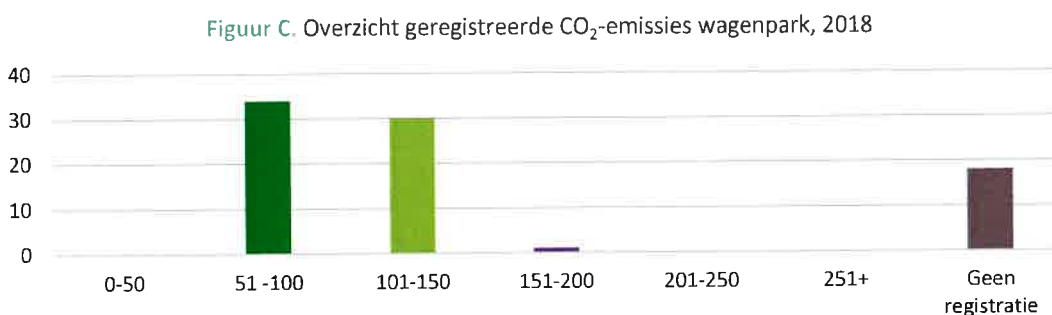
- Brandstof wagenpark diesel 57%
- Brandstofverbruik wagenpark benzine 28%

2.2.1 Wagenparkanalyse personenauto's

Binnen de CO₂-footprint van YaWorks is het wagenpark veruit de grootste verbruiker. Hierdoor is er een energiebeoordeling opgesteld over het wagenpark. Wanneer er wordt gekeken naar de verschillende energie labels, komt naar voren dat 85% van alle auto's minimaal een label C hebben. Dit betekent dat er nog ruimte tot verbetering zit in de laatste 15%.

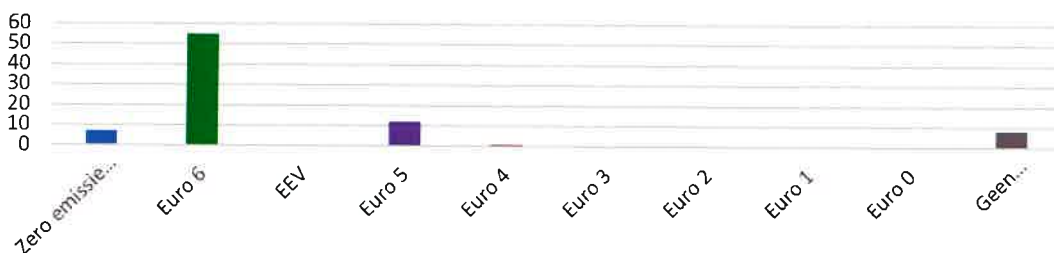

In de onderstaande tabel wordt gekeken naar de geregistreerde CO₂-emissies in het wagenpark. In 2018 heeft 41% een uitstoot per km van 51-100 gram CO₂. In totaal valt 36% in de categorie 101-150. Dit zorgt ervoor dat de gemiddelde CO₂-uitstoot per km uitkomt op 101 gram CO₂ per km.

In de onderstaande tabel komt naar voren wat de meest voorkomende motoren zijn van de personenauto's. In 2018 waren er 55 auto's met Euro 6 motoren en 12 auto's met Euro 5. Er is nog 1 auto met Euro 4 en 7 auto's die een Zero emissie classificatie hebben.

Tabel D. Milieuclassificaties wagenpark, 2018

2.3 Trends in energieverbruik en voortgang CO₂-reductie

Wanneer 2018 wordt vergeleken met het basisjaar 2015 heeft YaWorks ongeveer 25% minder relatieve CO₂ uitgestoten, wanneer dit wordt gerelateerd aan de behaalde omzet. Wanneer de uitstoot wordt gerelateerd aan het aantal FTE, wordt er een reductie behaald van 11%. Dit is ruim boven de verwachtingscurve van de huidige doelstelling van 8% in 2020.

Scope 1	Omvang	Eenheid	Conversiefactor	Ton CO ₂
Brandstofverbruik wagenpark (diesel)	76.300,33	liters	3.230	246,5
Brandstofverbruik wagenpark (benzine)	44.094,90	liters	2.740	120,8
Totaal scope 1				367,3
Scope 2	Omvang	Eenheid	Conversiefactor	Ton CO ₂
Elektraverbruik - grijs	61.191,06	kWh	649	39,7
Zakelijke kilometers privéauto's	46.693,00	km's	220	10,3
Zakelijke kilometers openbaar vervoer	73.229,92	km's	36	2,6
Vliegreizen < 700	-	km's	297	-
Vliegreizen 700 – 2500	11.492,00	km's	200	2,3
Vliegreizen > 500	43.824,00	km's	147	6,4
Totaal scope 2				59,1
Totaal 1 en 2				428,6

Tabel 2 | CO₂-uitstoot 2018 (in tonnen CO₂)

2.4 Voorgaande energiebeoordelingen

De afgelopen jaren zijn energie-audits uitgevoerd over het brandstof- en gasverbruik van YaWorks. Daaruit zijn de volgende conclusies en verbeterpunten naar voren gekomen.

2016

- ✓ Binnen het wagenpark rijdt 58% meer dan 50% boven het normverbruik
- ✓ Binnen het wagenpark bevat 76% van de auto's minimaal label B
- ✓ Er zijn nog 12 label C auto's en 3 label D auto's
- ✓ Ongeveer 33% van de auto's rijdt meer dan 100% boven het normverbruik

2017

- ✓ Binnen het wagenpark bevat 65% van de auto's minimaal label B
- ✓ Er zijn 17 label C auto's en 7 label D auto's

2.5 Verbeterpotentieel

Op basis van de resultaten van voorgaande energiebeoordelingen, is gekozen dit jaar het energieverbruik nader te onderzoeken. Voor de huidige energiebeoordeling is onderzoek gedaan naar het verbruik van het verschillende materieel door een schatting op basis van de gereden kilometers van de auto's van YaWorks. Hiervoor is gekeken naar het gemiddelde brandstofverbruik van de verschillende bedrijfswagens.

2.5.1 Verbetering in inzicht

Om in de toekomst een beter inzicht in de grootste verbruikers te krijgen, kan het volgende verbeterd worden:

- ✓ Maatregel 1: betere brandstofregistratie systemen zodat er meer inzicht in de verbruiken van materieel wordt verkregen.
- ✓ Maatregel 2: stimuleren van medewerkers voor het juist invullen van de kilometerstanden

2.5.2 Reductiepotentieel

De volgende mogelijkheden zijn uit de analyse naar voren gekomen om de CO₂-uitstoot verder te reduceren:

- ✓ Maatregel 1: Training Het Nieuwe Rijden
- ✓ Maatregel 2: Verduurzamen wagenpark door instellen plafond voor CO₂-uitstoot in leasebeleid

Bovenstaande maatregelen zijn opgenomen in het CO₂-Reductieplan.

3 Strategisch plan scope 3

YaWorks vindt het belangrijk om inzicht te verkrijgen in de belangrijkste scope 3 emissies. Om dit inzicht te verkrijgen is er een kwalitatieve en kwantitatieve dominantie analyse uitgevoerd. De uitkomsten hiervan worden hieronder weergegeven. Hiernaast wordt er een strategie geformuleerd om deze scope 3 emissies te reduceren.

3.1 Significante scope 3 emissies

Aan de hand van zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve scope 3 analyse zijn de emissies in de keten van YaWorks in kaart gebracht.

3.1.1 Kwalitatieve scope 3 analyse

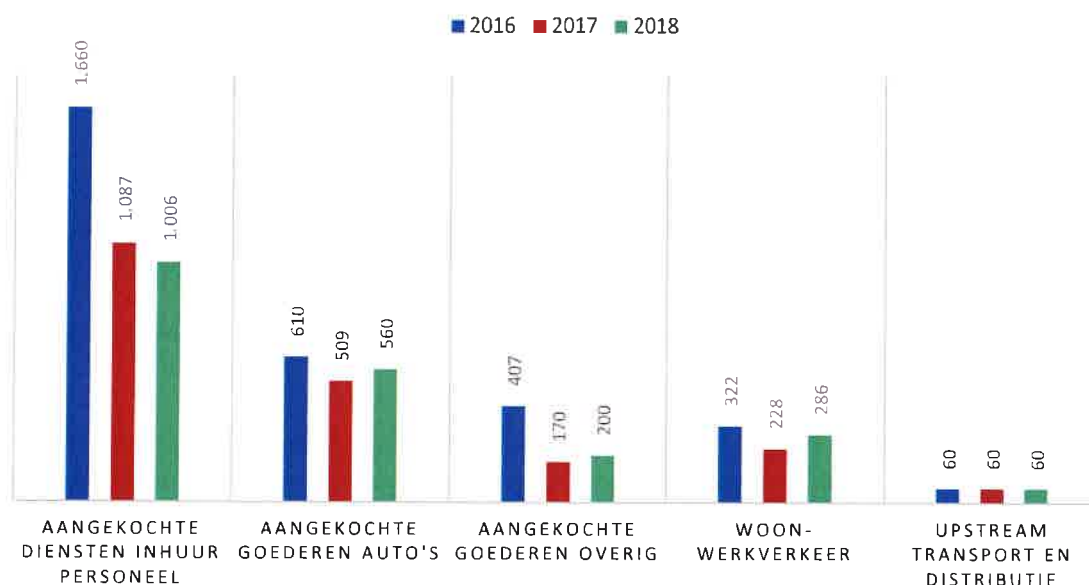
Op basis van een indeling in Product-Marktcombinaties en de kwalitatieve benoeming van de grootte van invloed en mogelijkheden die YaWorks op de verschillende Product-Marktcombinaties heeft, is de volgende top 2 naar voren gekomen:

- ✓ Detacheren – Private partijen
- ✓ Projecten – Private partijen

3.1.2 Kwantitatieve scope 3 analyse

Aan de hand van de 15 GHG-genererende categorieën voor scope 3 is een kwantitatieve analyse opgesteld. Bij deze kwantitatieve analyse is ook per categorie een inventarisatie gemaakt van welke ketenpartners betrokken zijn en welke reductiemogelijkheden er zijn (zie Excel-bestand Scope 3 Analyses). Zie hieronder de resultaten van de meest significante scope 3 categorieën voor YaWorks:

VOORTGANG SCOPE 3

Binnen de aangekochte goederen en diensten heeft YaWorks de afgelopen jaren een daling ondervonden. Dit kan betekenen dat er minder mensen zijn ingehuurd of goederen zijn ingekocht. Verder is er ten opzichte van 2017 een kleine stijging van aangekochte goederen auto's, een kleine stijging in aangekochte goederen overig en een kleine stijging in het woon-werkverkeer.

3.1.3 Ketenanalyse Woon-werkverkeer

Op basis van de gekozen Product-Markt Combinatie uit 3.1.1 is een analyse uitgevoerd over het woon-werkverkeer van YaWorks. De reden dat het bedrijf hiervoor heeft gekozen is omdat tijdens de werkzaamheden bij de klant zelf weinig ruimte is voor eigen innovatieve aanpassingen. Binnen de categorie Detacheren als wel binnen de categorie Projecten, is de inhuur van personeel de belangrijkste activiteit. De meeste uitstoot waar zij direct invloed op hebben is de verbranding van brandstoffen door het vele woon-werkverkeer tussen werknemer/ingehuurd personeel en de klant. Vanwege het grote aandeel aan ingehuurd personeel is zowel het woon-werkverkeer van de vaste werknemers als van de ingehuurde (gedetacheerd of ZZP) medewerkers in kaart gebracht.

3.2 Reductiestrategie scope 3

Voordat een strategie geformuleerd wordt, is aan de hand van de 15 GHG-categorieën een analyse uitgevoerd over de mogelijkheden die YaWorks heeft om de up- en downstream emissies te beïnvloeden, inclusief de betrokken ketenpartners. De resultaten van deze analyse zijn terug te vinden in 5.A.1, Kwantitatieve Analyse. In de volgende paragrafen wordt beschreven voor welke strategie er uiteindelijk is gekozen om de scope 3 emissies te beïnvloeden en te reduceren.

3.2.1 Inventarisatie reductiestrategieën

Onderstaand is een opsomming gegeven van de relevante mogelijk strategieën in de keten + bijbehorende autonome acties:

- ✓ Inkoop; alternatieve producten stimuleren en ontwikkelen. Bij inkoopbeleid de verplichting tot voeren CO₂-reductiebeleid opstellen (bij onderaannemers).
- ✓ Inzet materieel derden: zuinigheid/milieulabel als criterium bij inhuur van materieel, in overleg met onderaannemers/concern over mogelijkheden van besparing.
- ✓ Transport derden: verminderen van transportkilometers door plannen van ritten en letten op maximale belading en door zoveel mogelijk per schip of trein te vervoeren.
- ✓ Afval: verminderen van afval door direct hergebruik van materiaalstromen in andere projecten, scheiden van afval op kantoor en/of op de werf, rechtstreeks terugbrengen van afvalmaterialen (vnl. metalen) naar producent (i.p.v. afvalverwerker).
- ✓ Woon-werkverkeer: verminderen van het woon-werkverkeer van zowel vaste medewerkers als ingehuurde medewerkers.

YaWorks kiest ervoor zich te focussen op het woon-werkverkeer. Daarbij is een kwantitatieve doelstelling geformuleerd die zich richt op het verminderen van de CO₂-uitstoot binnen dit onderdeel. Deze doelstelling is opgenomen in hoofdstuk 4 'Doelstellingen'.

3.2.2 Ketenpartners

In deze paragraaf worden de belangrijkste ketenpartners van YaWorks benoemd die betrokken zullen worden bij het realiseren van de scope 3 doelstelling. Deze ketenpartners zullen benaderd worden om informatie met betrekking tot CO₂-reductie in de keten of het bedrijf aan te leveren.

Ketenpartner	Type aan te leveren gegevens
Medewerkers YaWorks	Zijn verantwoordelijk voor de uitstoot en kunnen keuzes maken voor transportmiddelen om dit te beïnvloeden
YaWorks	Organisatie beslist welke mobiliteitsopties personeel heeft
Leasemaatschappijen	Verstrekken het auto assortiment – bepalen deels het aanbod
Autofabrikanten	Bepalen wat er op de markt beschikbaar is en met welk brandstoftype
Openbaarvervoermaatschappijen	Bereikbaarheid, service en frequentie zijn zeer bepalend voor het reisgedrag van medewerkers YaWorks
Oliemaatschappijen	Door producten te maken die minder CO ₂ uitstoten bij verbranding kan een positieve bijdrage geleverd worden aan de uitstoot van CO ₂ .
Medewerkers YaWorks	Zijn verantwoordelijk voor de uitstoot en kunnen keuzes maken voor transportmiddelen om dit te beïnvloeden

4 Doelstellingen

Aan de hand van voorgaande hoofdstukken wordt bepaald of de reeds opgestelde doelstellingen nog steeds actueel zijn, of dat deze mogelijk aangepast moeten worden. Dit met het doel om ambitieus én realiseerbaar te blijven. Dit wordt in de volgende alinea's verder beschreven. Aanpassingen aan de doelstellingen worden ook besproken in het managementoverleg.

4.1 Vergelijking met sectorgenoten

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om reductiedoelstellingen op te stellen die zowel ambitieus als realistisch zijn. Daarom is voor het opstellen van de doelstelling onderzocht welke maatregelen en doelstellingen sectorgenoten ambiëren. YaWorks schat zichzelf op het gebied van CO₂-reductie in als middenmoter vergeleken met sectorgenoten. Zij hebben al ledverlichting en bewegingssensoren en daarnaast diverse hybride auto's aangeschaft voor het wagenpark. Binnen de sector van YaWorks zijn er sectorgenoten van verschillende groottes. Sectorgenoten van gelijke grootte zijn op dit moment niet actueel bezig met de CO₂-Prestatieladder, terwijl de grotere sectorgenoten voornamelijk een hoge doelstelling hebben. Hierdoor is vanuit YaWorks gekeken welke invloed zij kunnen uitoefenen op hun uitstoot, met daarbij een ambitieuze doelstelling. Gezien de uitgevoerde maatregelen, toekomstige mogelijkheden en de SKAO-maatregelenlijst kan gesteld worden dat YaWorks een middenmoter is qua ambitie.

Enkele voorbeelden van sectorgenoten die in het bezit zijn van het CO₂-bewust Certificaat hebben de volgende doelstellingen:

Sectorgenoot 1 | PQR

PQR heeft als doelstelling bepaald om 15% te reduceren in 2021 ten opzichte van 2011. Zij hebben onder andere de volgende maatregelen genomen.

- ✓ Aanbrengen van sensorschakelaar in toiletten. Aanpassen van de schakelmogelijkheden van verlichting door groeps-/afdelingsschakelaars te vervangen door schakelaars per unit/kantoor.
- ✓ Na de uitloop van leaseautocontracten deze vervangen door alleen nog maar categorie A, B, C-energielabel auto's, waardoor 50% van ons (lease) wagenpark in 2013 in deze categorieën vallen.
- ✓ Openbaar vervoer stimuleren
- ✓ Gefaseerde overgang naar ledverlichting (45%) Besparing die dit zou moeten opleveren bedraagt 9 Ton CO₂ per jaar.

Sectorgenoot 2 | SLTN

Zij hebben als doel gesteld om 38% CO₂ op scope 1 en 2 te reduceren in 2019. Zij hebben een uitstoot van 3.793 ton CO₂. Om deze doelstelling te realiseren hebben zij de volgende maatregelen genomen:

- ✓ Verplaatsen van de activiteiten in Almere naar Hilversum. Het kantoorpand in Hilversum is klimaatneutraal
- ✓ Optimalisatie van de computerruimtes
- ✓ Duurzaamheidscriteria toepassen voor het selecteren van leveranciers
- ✓ Groene energie wordt ingekocht

- ✓ Iedere avond een gebouwcontrole v.w.b. het uitzetten van apparaten
- ✓ Het stimuleren van het gebruik van milieuvriendelijke auto's: label A en B én elektrische auto's

4.2 Hoofddoelstelling

YaWorks heeft als doel gesteld om in de komende drie jaar, gemeten vanaf het referentiejaar tot aan het jaar van herbeoordeling, onderstaande CO₂-reductie te realiseren.

Scope 1 en 2 doelstelling YaWorks

YaWorks wil in 2020 ten opzichte van 2015 8% minder CO₂ uitstoten

**Bovengenoemde doelstelling wordt gerelateerd aan de behaalde omzet en FTE om de voortgang in CO₂-reductie te monitoren.*

Daarnaast wil YaWorks in de keten van woon-werkverkeer onderstaande reductie realiseren:

Scope 3 doelstelling YaWorks

YaWorks wil in 2019 de CO₂-uitstoot van woon-werkverkeer met 3% verminderen ten opzichte van 2016

**Bovengenoemde doelstelling wordt gerelateerd aan de omzet, het aantal gereden kilometers en het aantal FTE om de voortgang in CO₂-reductie te monitoren.*

4.2.1 Scope 1 | Subdoelstelling brandstofverbruik wagenpark

Om de scope 1 doelstelling te kunnen behalen is aan de hand van de mogelijke reductiemaatregelen onderzocht hoeveel brandstof kan worden bespaard met de bedrijfsauto's. Hier gaat het voornamelijk om de aanschaf van volledig elektrische auto's. Op dit moment rijden er twee auto's van YaWorks volledig elektrisch rond. Het doel is om uiteindelijk dit aantal in 2020 minimaal te hebben verdubbeld.

4.2.2 Scope 2 | Subdoelstelling elektraverbruik kantoren

Om het elektraverbruik en de bijbehorende CO₂-uitstoot te kunnen verlagen zijn maatregelen geïnventariseerd die op YaWorks van toepassing zijn. Dit is ingeschat op een verlaging van de CO₂-uitstoot van 2% in het komende jaar.

4.2.3 Scope 3 | Subdoelstelling woon-werkverkeer

Om de uitstoot van woon-werkverkeer te verminderen zijn maatregelen geïnventariseerd die YaWorks in samenwerking met haar belangrijkste ketenpartners kan uitvoeren. De verwachting is dat dit een reductie van ongeveer 3% kan opleveren.

5 Maatregelen reductieplan

In onderstaande tabel worden de maatregelen van het huidig reductieplan weergegeven.

Maatregelen	Planning
Instructie 'Het Nieuwe Rijden'	2019
Terugkoppeling rijgedrag naar medewerkers	2019
Gebruik OV stimuleren d.m.v. mobiliteitsregeling of campagne	2019
Verscherpen inkoopbeleid. Inkopen bij leveranciers die oog hebben voor CO ₂	2019
Terugkoppeling rijgedrag vanuit leasemaatschappij	2019
Leasebeleid in overleg met leasemaatschappij verbeteren (elektrisch of zuinigere auto's)	Continu
Inzichtelijk krijgen soort brandstof privéauto's medewerkers	2019

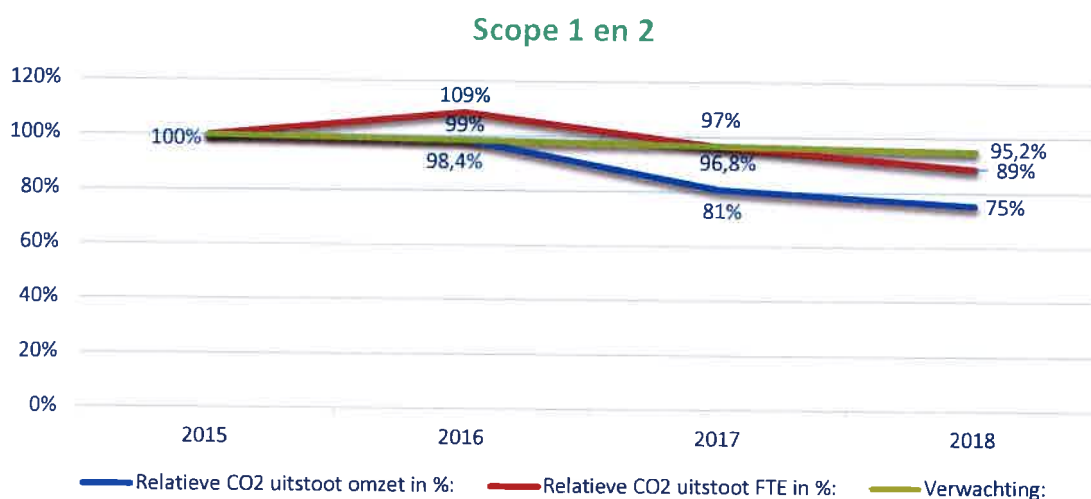
De volgende maatregelen zijn reeds uitgevoerd in de afgelopen jaren:

Maatregel	Planning
Bijhouden verbruik en kilometerstanden per auto.	2015
Toepassen van video en teleconferencing	2015
Gebruik alternatieve hybride auto's	2016
Tijdschakelaar apparaten instellen	2017
Sluipverbruik voorkomen (apparaten op stand-by)	2017
WKO-installaties beter instellen	2017
Onderzoeken mogelijkheden duurzame auto's bij leasemaatschappijen	2017
Installeren tussenmeter stroom	2017
Thuiswerken stimuleren voor vermindering KM	2017
Vervangen regulieren verlichting voor LED	2017
Inventarisering elektrische auto's	2018
Leaseregeling aanpassen m.b.t. keuze auto's	2018

6 Voortgang CO₂-reductie

6.1 Voortgang scope 1 en 2

In het onderstaand figuur is de voortgang van de CO₂-uitstoot binnen scope 1 en 2 van YaWorks opgenomen. Hier wordt de voortgang van de afgelopen vier jaar getoond. In dit figuur wordt duidelijk dat in 2018 ten opzichte van 2015 een daling heeft plaatsgevonden van CO₂-uitstoot tussen de 12% en 25%. Dit is een hogere daling dan verwacht. Na verwachting moet er in 2018 een daling van 5 % plaatsvinden. Door de daling de afgelopen jaren te vergelijken met de omzet en FTE blijkt dat er een constante daling plaatsvindt van CO₂-uitstoot. Hierdoor wordt verwacht dat de doelstelling van 2020 te realiseren is.

6.2 Voortgang ketendoelstelling

Voor de ketenanalyse heeft YaWorks een analyse gemaakt over het woon-werkverkeer binnen de keten. Als doelstelling wordt gestreefd om 3% te reduceren in 2019 binnen de keten van woon-werkverkeer. Wanneer de totale uitstoot wordt gerelateerd aan de totale FTE heeft YaWorks inmiddels 26% gereduceerd ten opzichte van 2016. Indien er wordt gerelateerd aan de gereden kilometers is de totale uitstoot gedaald met 15%. Als laatste wordt de totale uitstoot binnen de keten van woon-werkverkeer gerelateerd aan de omzet. Hierin is een reductie van ongeveer 25% te zien. De voortgang van de keten is onderstaand te vinden. Door verschillende maatregelen die zijn opgesteld door YaWorks wordt verwacht dat de doelstelling van 3% in 2019 ruim behaald gaat worden.

Voortgang Woon-werkverkeer	2016	2017	2018
Totale uitstoot	322,27	227,91	255,60
Kengetal aantal KM	1.674	1.069	1.557
Relatieve uitstoot per km	0,19	0,21	0,16
Relatieve uitstoot per km in %	100%	111%	85%
Kengetal FTE	132	125	136
Relatieve uitstoot per FTE	2,44	1,82	1,88
Relatieve uitstoot per FTE in %	100%	75%	77%
Kengetal Omzet	17,49	22,82	19,98
Relatieve uitstoot per omzet	0,06	0,05	0,04
Relatieve uitstoot per omzet in %	100%	85%	75%

7 Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. Het bedrijf dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

7.1 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van het bedrijf in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor het bedrijf (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

7.2 Lopende initiatieven

Stichting Nederland CO₂ Neutraal

Door YaWorks wordt deelgenomen aan het initiatief Nederland CO₂ Neutraal. Dit initiatief richt zich op het inspireren van de deelnemers, het vergroten van kennis over CO₂-reductiemogelijkheden en het vergroten van een duurzaam netwerk. Dit gebeurt door vierjaarlijkse middagprogramma's en het faciliteren van werkgroep bijeenkomsten. Onderstaand treft u een overzicht van het jaarlijks budget voor het initiatief Nederland CO₂ Neutraal aan.

Om deze deelname te bewijzen worden de volgende documenten bewaard:

- Intentieverklaring Nederland CO₂ Neutraal
- Verslagen transport
- Verslagen bijeenkomsten Nederland CO₂ Neutraal

Omschrijving	Eenheid	Budget
Inzet medewerkers	16 uur (€ 100,- per uur)	€ 1.600,00
Contributie	Jaarlijks	€ 997,00
Totaal		€ 2.597,00

Bijlage A | Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Sector- en keteninitiatieven omtrent CO ₂ -reductie	
Initiatieven van sectorgenoten/regionale initiatieven	
<p>Nederland CO₂ Neutraal Werken aan CO₂-reductie kan ook leuk zijn! Dat is de boodschap die de oprichters van het initiatief Nederland CO₂ Neutraal haar deelnemers meegeven. Het doel achter het initiatief is het actief informeren en betrekken van bedrijven bij de verschillende mogelijkheden om CO₂-reductie te bewerkstelligen. Dit wordt niet alleen gerealiseerd door het verstrekken van informatie, maar ook door het organiseren van bijeenkomsten en werkgroepen.</p>	<p>YaWorks heeft zich aangemeld bij dit initiatief en is neemt deel aan een werkgroep over transport.</p> <p>http://nlco2neutraal.nl/</p>
<p>Duurzameleverancier.nl Sectorinitiatief van Movares. Samen met andere marktpartijen uit de sector (van ingenieursbureaus tot aannemers) bouwt Movares aan een platform van partijen die hun leveranciers actief ondersteunen in het opzetten en uitvoeren van duurzame bedrijfsvoering, te beginnen door bij de belangrijkste leveranciers na te vragen wat zij op dit gebied al doen.</p>	<p>https://www.duurzameleverancier.nl/</p>
<p>Lean and Green Lean and Green is een stimuleringsprogramma voor bedrijven en overheid dat wordt uitgevoerd door Connekt. Het stimuleert organisaties om te groeien naar een hoger duurzaamheidsniveau door maatregelen te nemen die niet alleen kosten besparen, maar gelijktijdig milieubelasting reduceren.</p>	<p>http://lean-green.nl/</p>
<p>Beter Benutten Een platform van het ministerie van Infrastructuur en Milieu naar aanleiding van het programma Beter Benutten. Rijk, regio en bedrijfsleven nemen in dit programma samen innovatieve maatregelen om de bereikbaarheid in de drukste regio's te verbeteren.</p>	<p>http://www.beterbenutten.nl/</p>
<p>Leaders for Nature Een Programma van IUCN NL dat tot doel heeft het Nederlandse bedrijfsleven te helpen verduurzamen met bijzonder oog voor biodiversiteit. Vanaf 2016 gaan ze de samenwerking met bedrijven intensiveren via langlopende individuele partnerschappen.</p>	<p>https://www.iucn.nl/actueel/terugblik-10-jaar-leaders-for-nature</p>
<p>Groencollectief Groencollectief Nederland is een landelijk samenwerkingsverband van regionaal opererende zelfstandige ondernemers, allen toonaangevend op het gebied van professionele groenvoorziening. Door samenwerking op het gebied van marktwerking, kennisdeling, CO₂-reductie, innovatie en inkoop versterkt Groencollectief Nederland haar positie alsmede de positie van haar zakelijke relaties. Kortom: gebundelde krachten om samen te werken aan een groene toekomst.</p>	<p>http://www.groencollectiefnederland.nl/</p>
<p>Sturen op CO₂ Meerjarig initiatief opgezet door Cumela, brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra. Uitwisseling van informatie en ideeën, onder andere in workshops. Meerdere bijeenkomsten per jaar.</p>	<p>https://www.cumela.nl/cursus/brandstof-co2/sturen-op-co2-sectorinitiatief</p>
<p>Platform Groene Netten Alle infrabeheerders (Enexis, Gasunie, Alliander, Stedin, TenneT, KPN en ProRail) hebben vanuit hun rol een duidelijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. De verduurzaming van de samenleving is een uitdaging die uitstekend past binnen de</p>	<p>http://www.groenenetten.org/nl/</p>

<p>activiteiten van de infrabeheerders. Zij kunnen de duurzame ontwikkeling vanuit de eigen ketenpositie, in samenwerking met leveranciers, versnellen door bewust om te gaan met emissiereductie en de migratie naar circulair materiaalgebruik. Gezien de grote collectieve impact van alle maatschappelijke infrabeheerders samen, draagt dit direct bij aan significant lagere CO₂-uitstoot in Nederland en de kanteling naar een circulaire economie.</p>	
<p>CO₂-Visie 2050 Duurzaamheid is belangrijk voor de spoorsector in Nederland. Zowel vanuit de MJA-3 (Meer-Jaren-Afspraak Energie-efficiency) als vanuit de Railforum werkgroep Duurzaamheid is de behoefte ontstaan om een gezamenlijke visie voor de lange termijn te ontwikkelen, een visie rondom CO₂. Op zaterdag 28 november ondertekende onder andere Railforum een plan om het spoor voor 2025 geheel CO₂ neutraal te maken. Andere partijen die de visie 'Samen realiseren we een CO₂ neutraal spoor' onderschreven zijn NS, ProRail, Arriva, Syntus, TransDev, het ministerie van Infrastructuur en Milieu, DB Schenker, KNV en de provincie Groningen. Staatssecretaris Dijkzema nam het plan in ontvangst.</p>	<p>http://www.railforum.nl/2015/12/co2-visie/</p>
<p>Nederland ICT – Milieu stichting Stichting ICT Milieu is onderdeel van Nederland ICT en organiseert met Wecycle de inzameling en verwerking van ruim 12 miljoen kg afgedankte ICT-apparatuur. ICT Milieu neemt de deelnemers zo veel mogelijk werk uit handen en is de spreekbuis van de ICT-sector als het op milieu aankomt. ICT-inzamelsysteem ICT Milieu zorgt voor de monitoring van de hoeveelheid ingezameld ICT-afval en de verplichte rapportage aan het nationaal WEEE-register. We publiceren jaarlijks het inzamelresultaat in de ICT Milieumonitor.</p>	<p>https://www.nederlandict.nl/diensten/ict-milieu/</p>
<p>Climate Neutral Group Climate Neutral Group is met een groep bedrijven aan de slag met klimaatneutraliteit: de Coalition of the Doing. Hierin wordt aan een klimaatneutrale(re) bedrijfsvoering gewerkt en concrete CO₂-reductie. De groep laat zien dat het nú tijd is om tot actie over te gaan! Alle deelnemers werken actief mee aan het behalen van het Klimaatakkoord en willen daarmee anderen inspireren.</p>	<p>https://www.climateneutralgroup.com/</p>
<p>Low Car Diet – stichting Urgenda Low Car Diet is de grootste duurzame mobiliteitswedstrijd in Nederland tussen bedrijven en collega's onderling. Het Low Car Diet brengt bedrijven, Organisaties en medewerkers in aanraking met verschillende vormen van duurzaam vervoer. Workshops en online tools leveren informatie over CO₂-reductie.</p>	<p>http://www.lowcardiet.nl/</p>

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten, onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde beoogde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan YaWorks.

Vernienigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	Lars Dijkstra, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO2-Reductieplan
Datum:	17-09-2019
Versie:	2.0
Verantwoordelijke manager:	Wiard Gorter

Handtekening autoriserende manager:

